

ODLOČNE ZAHTEVE KITAJCEV

Kitajci zahtevajo konec inozemske vlade v pogodbenih pristaniščih. — Na velikem zborovanju so zahtevali razveljavljenje privilegijev. — Protest potom zunanjega urada. — Rusi so baje ponudili veliko posojilo. — Preteča generalna stavka.

LONDON, Anglija, 12. junija. — Poročevalec lista Daily Mail pravi v svojih brzojavkah iz Šanghaja, da postaja tamošnji položaj od trenutka do trenutka resnejši. Velik del kitajskega javnega mnenja podpira gibanje za odpravo inozemskih koncesij ter razveljavljenje pogodb.

Na zborovanju, katerega se je udeležilo dvajset tisoč Kitajcev, je bilo sklenjeno pričeti jutri z bojkotom angleškega in japonskega blaga.

To zborovanje je dalo kitajskemu komisarju za zunanje zadeve 24 ur časa, tekom katerih naj da stavkarjem podporo. Ti stavkarji prihajajo iz vseh delov dežele. Skoro vsakdo prispeva k tozadevnemu skladu. General Feng, takozvani "krščanski general", je dal 750 funtov, in številne višje šole so se odpovedale zauživanju mesa, da povečajo sklad za stavkarje.

Ves narod obsegajoča stavka bo izbruhnila, če ne bodo kmalu uravnana sporna vprašanja.

HANKOV, Kitajska, 12. junija. — Šest Kitajcev je bilo ubitih in številni nadaljni so bili ranjeni, ko so pomagali braniti angleško koncesijo pred tisoči razgrajajočih kulijev. Položaj je akuten.

V prejšnjih sporočilih iz Hankova se je glasilo, da je bilo osem izgrednikov ubitih in da so bili številni ranjeni tekom nekega napada na orožno angleških prostovoljcev.

PEKING, Kitajska, 12. junija. — Kitajski zunanji urad je včeraj v poslanici, naslovljeni na inozemski diplomatski zbor, zavrnil argument slednjega, da je inozemska policija v Šanghaju nastopila le defenzivno, ko je tam nedavno streljalo na kitajske demonstrante.

Poslanica zunanjega urada izjavlja, da bi morale oblasti inozemskih koncesij v Šanghaju takoj razveljaviti obsedno stanje. Poslanica tudi zahteva, da je treba vse naprave, ki so bile zaprte ali zasedene, vrniti njih normalnim svrham, da bo mogoče čimprej zopet uveljaviti mir in red.

Šanghaj, Kitajska, 12. junija. — Približno tisoč madžurskih vojakov pod poveljstvom sina generala Čang Tso Lina, se je pričelo pomikati iz Nankinga proti Šanghaju, baje v namenu, da vzdrže red na meji inozemske naselbine ter ojačijo oprijem Čang Tso Lina na Šanghaj okraj.

Stavkarski položaj je postal včeraj akuten, ko so obrežni parniki prekinili vožnje. Osemindvajset ladij ne more z mesta, ker manjka kitajskih posadk.

HONKONG, Kitajska, 12. junija. — Mornariški vojniki Združenih držav so se izkrcali na otoku Honan v bližini Kantona, da zavarujejo ameriško krščansko šolo.

Kitajci so streljali na ameriški kanonski čoln Pamganga, a nihče ni bil poškodovan.

KANTON, Kitajska, 12. junija. — Jang Tsi Min, junanski poveljnik je povedal časnikarjem, da je ponudila sovjetska Rusija Junancem deset milijonov dolarjev ter 60.000 pušk, pod pogojem, da podpišejo neko pogodbo.

Proces proti Klattu

White Plains, N. Y., 10. junija. V morilnem procesu proti Emilu Klattu je nastopil obtoženi kot priča v svoji lastni zadevi. Zanimal je vsako sovedelstvo pri umoru, izveršenim pred devetimi leti nad Gregorjem George iz Dobbs Ferry ter trdil, da sploh ni poznal "Hoboken Kitty". Priznal je, da se je odpeljal v Chicago, a le radi tega, ker se je naveličal New Yorka. Rekel je, tudi, da je bil zaprt v Chicago eno leto radi tatvine in da je "delal" kot tihotapec z žganjem. Njegovo pravo ime je

baje Eilendt.

Obtoženega Klatta išče sedaj tudi čikaška policija radi umora nekega policista. Če bo v sedanjem procesu opravičen, bo procesiran v Chicago radi umora.

Nenađna smrt policijskega načelnika

PROVIDENCE, R. I., 12. junija. — Pomočni policijski superintendant Jack Maguire je nenađno umrl na svojem domu danes zjutraj vsled srčne kapi, posledično z žganjem. Njegovo pravo ime je

Nova ekspedicija v Severno ozemlje

Izpremenjeni načrt za ekspedicijo, ki naj bi prišla Amundsenu na pomoč. — Norveška je premestila bazo v Advent zaliv. — Aeroplani McMillana so pripravljani.

PARNIK INGERTRE, na poti proti Špiebergom, 12. junija. — Poročnik Lutzow Holm, poveljnik mornariških letacev, ki so na poti, da poiščejo pogrešano polarno ekspedicijo Amundsen, je dobil iz norveškega glavnega mesta Oslo brezžično brzojavno sporočilo, da naj odplove Ingertre v Advent zaliv mesto v Kings Bay. To je več kot dvojna razdalja do Danes Island, s katerega je Amundsen s svojimi petimi tovariši odletel proti Severnemu tečaju.

Poročilo pravi, da bo parnik Farm, ki ma na krovu del ekspedicije Amundsen, čakal letalec v Advent Bay. Kapitan Johanessen, poveljnik "Intergre", pa ni bil še se informiran o izpremembi načrta.

WASHINGTON, D. C., 12. junija. — MacMillanova ekspedicija, ki bo odpotovala proti Arktiku dne 17. junija, ne bo imela nikakih navodil, kako naj zahteva katerokoli novo razkrito ozemlje.

Vprašanje je prišlo na površje vsled pisma, katero je pisal MacMillan mornariškemu tajniku, katerega je vprašal, če ima kaka posebna navodila vsprko ugotovil v Ortavi, ki kažejo zanimanje canadiske vlade za podjetje.

Stališče mornariškega in državnega departamenta je, da naj se ne dvigne nikakih vprašanj glede pravice mornariških aeroplanov, ki bodo spremljali ekspedicijo, da poletijo preko Ellesmere otoka ali katerekoli ozemlja, vključno onega, katerega zahteva zase Kanada severno od svojih splošno priznanih meja.

Ker se ne bo dvignilo nobenega vprašanja suverenosti, razen če bi se našlo zemljo v neraziskani pokrajini, katero bo obiskala ekspedicija, so odgovorni uradniki prepričani, da ne obstaja nobena potreba, da se postopa sedaj na temelji uterjavi, da je tako razkriti mogoče. V slučaju pojave razvojev, ki bodo zahtevali akcijo, bo takrat dovolj časa, da se razmislija o njej.

NA PARNIKU "INGERTRE" 8. junija. — Danes zjutraj se je na potila pomožna ekspedicija proti Pillsburgu. Na krovu sta dva hidroplana, ki se bosta dvignila v zrak, kakorhitro bo primerno.

BERLIN, Nemčija, 8. junija. — Dr. Fridtjof Nansen, znani polarni raziskovalec ter kapitan Bruus, avtoriteta v nemški aeronavtiki, sta skupno izdelala načrt, ki določa pri tiskovanje polarnih krajev z vodljivim zrakoplovom in sicer leta 1927.

Ta zračna ladja bo tako velika, da bo lahko sprejela na krov 50 ljudi ter provijanta za devetdeset dni. Polet bo šel preko Severnega tečaja v Jokohamo ter ne bo trajal več kot pet dni in pol.

Usmrčenje morilca

COLUMBUS, O. 12. junija. — K. Gvozdenkov, morilec Ane Kuskov, stare sedem let, iz Eastern Ohio, je bil danes usmrčen v elektricnem stolu v državni kaznilnici. V smrt je šel povsem mirno in ni podal nobene izjave. Gvozdenkov ima ženo in otroka, živeča v Rusiji.

AMERIKA KOT RAZSODNICA

Nemčija želi, da bi Združene države prevzele vlogo razsodnika v sedanjih težavah. — Berlin hoče Ameriko kot varuha varnostne pogodbe glede zapadnih meja. — Liga je nastopila glede Liberije. — Državni department pravi, da se ne bo vmešaval v novo pogodbo.

Poroča Samuel Spewack.

BERLIN, Nemčija, 12. junija. — Nemška vlada oficijelno predlaga, naj postanejo Združene države varuh varnostne pogodbe glede zapadnih mej Nemčije. Prošnja je vsebovana v tajnem memorandumu, ki je bil poslan v London in Pariz in ki je temelj sedanjih pogajanj.

Memorandum bo danes objavljen v vseh podobnostih. Dobil pa sem že preje posamezne točke. Dokument obrazloži splošen načrt, podvržen modifikacijam, za trajen mir na zapadni meji, s predlogom, naj služi pakt glede Rena kot vzorec za svetovne dogovore, kojih namen naj bi bil preprečiti vojne.

Kancelar Luther je stavil predlog, naj se Washington loti naloge, da upravlja mir Evrope.

Poleg tega zahteva tudi Nemčija, naj sklene Francija dogovor, na temelju katerega naj bi se razsojalo glede vseh sporov, ki bi se pojavili med obema narodoma ter daje tudi izraza svoji pripravljenosti, da sklene slične pogodbe z vsemi svojimi sosedi, vključno Poljsko.

ŽENEVA, Švica, 12. junija. — Konferenca za trgovino z orožjem se včeraj ni brigala za protest Liberije proti temu, da se jo stavi v prepovedano orožno zono, a odobrila je ameriški predlog, vsled katerega bo Liberija avtomatično oproščena iz prepovedane zone, ko bo sprejela zakonodajo, ki bo preprečila tihotapstvo orožja v sosedne afriške okraje. Theodore Burton, načelnik ameriške delegacije, je zahteval, naj se zaenkrat pusti Liberijo v posebni zoni, in sicer radi bojevitih plemen, ki jo obdajajo.

Svet Lige narodov je odgojen ter se bo zopet sestel dne 4. septembra.

PARIZ, Francija, 12. junija. — Francoski minister za zunanje zadeve Briand, je izročil včeraj zavezniškim vladam končno besedilo francoskega odgovora na nemški predlog glede zapadno-evropskega varnostnega pakta.

Takoj po svojem povratku iz Ženeve se je Briand posvetoval z M. Barthelotom, generalnim tajnikom francoskega zunanjega urada. Ker je bilo doseženo soglasje z angleškim ministrom za zunanje zadeve, Austen Chamberlainom, se pričakuje tudi odobrenja iz Rima in Bruslja.

Ko bo prišlo to odobrenje, bo poslan v Berlin odgovor na nemške predloge. Ob istem času bo objavljeno tudi besedilo nemških predlogov.

WASHINGTON, D. C., 12. junija. — Uradniki državnega departamenta so danes zanikali poročila, da je bil tej vladi stavljen predlog, naj postanejo Združene države čuvaji mirovnih pogodb med zamezniki in Nemčijo. Ugotovilo se je, da ni bila stvar predložena državnemu tajniku Kelloggu in da državni department ne pričakuje takega predloga, ker nočejo imeti Združene države nobenega opravka z varnostnim dogovorom.

Stinnesovi so bankrotni

BERLIN, Nemčija, 11. junija. Boersen-Courier izjavlja, da znašajo obveznosti Stinnesovih podjetij približno 155.000,00 zlatih mark, od katerih zapade julija meseca sto in deset milijonov. Štirideset odstotkov skupne svote je pokritih z blagom itd. in vsled tega ostane še saldo v znesku devetdesetih milijonov zlatih mark. Soglasno z istim listom so banke trdile, ki so pristavovale konferenci glede položaja Stinnesovih podjetij pripravljene, posoditi petdeset milijonov zlatih mark, nika.

dočim naj bi za preostalih štiri desetih milijonov jamčila bavarska skupina, kateri načeljuje Darmstadter Bank.

Nedovoljena vojna sredstva

Konferenca v Ženevi je končno odločila, da se ne sme v vojevanju uporabljati strupenih plinov in bolezenskih kili. Prepoved pa bo seveda le na papirju, kajti v vojni se malokdo briga, kakšne stvari se poslužijo, le da premaga in ugonohi nasprotnika.

Vroči spopadi v Severni Afriki

Maroški vstaši so pričeli gromaditi čete proti sovražnim Špancem. Abdel Krim koncentrirajo čete, da zavrne španski naval na mornariško postojanko. — Francozi razmišljajo o ofenzivi. — Ženske in otroci beže iz Kvezana.

FEZ, Francoski Maroko, 12. junija. — Tukaj se splošno domneva, da se bliža odločilna akcija proti maroškim vstašem in sicer radi namena Španske, da izkrci silo, baje broječo 20.000 mož, ki naj bi skušala polastiti se mornariške postojanke v Alhucemas, ki se nahaja sedaj v rokah Marokancev.

Abdel Krim bo baje do skrajnosti nasprotoval španskemu napadu in očitno v pripravi za spopad je umaknil i severu večje številne svojih najboljših bojnikov ter premestil nadaljne izbrane čete proti Adžirju, kjer se je baje vršilo vojno posvetovanje.

Ča bodo poročila o teh gibanjih potrjena, se domneva, da bodo Francozi opustili svoje defenzivno stališče, katerega so se držali dosedaj ter pričeli z ofenzivo.

Infiltracije Jebala in Rouma četašev v Usan sektor so postale v zadnjem času tako resne, da je francosko poveljstvo ukazalo odstranjenje civilnega prebivalstva iz mesta in to je bilo izvršeno v najboljšem redu.

PARIZ, Francija, 12. junija. — Resnost pohoda Abdel Krimovih četašev proti Usan, v zapadnem delu francoskega Maroka, v bližini meje španskega ozemlja, je postala razvidna iz oficijelnih informacij, da so bile vse ženske in vsi otroci poslani iz Usana.

Oficijelna poročila iz francoskega glavnega stana v Maroku pa so zanikala vest, da je bilo odrejeno splošno izpraznenje Usana od starni civilnega prebivalstva.

V nekem madridskem sporočilu na Havas agenturo se glasi, da se bodo pričela francosko-španska pogajanja glede predlagane skupne akcije obeh dežel proti upornim Marokancem, ne takoj v ponedeljek, temveč nekako sredi tedna.

Začetek procesa proti Shepherdu

V Chicagu se je pričel proces proti Shepherdu katerega dolže, da je zastrupil svojega varovanca McClintocka. — Državni pravdnik ga je imenoval v otvorilnem govoru parasita.

CHICAGO, Ill., 12. junija. — "Panhandle", "parasit" in "morič" so bili nekateri laskavi izrazi, katerih se je poslužil državni pravdnik Crowe, da primerno označi William D. Shepherd, tekom svojega otvorilnega govora.

Zaščitanje pri se je pričelo popoldne z zaščitanjem sodnika Harry Olsona.

Ko je sedel sodnik Olson na pričevalni stol, je temu nasprotoval zagovornik Stewart ter rekel, da mora država najprej dokazati corpus delicti, predno je mogoče predložiti dokaze glede motiva.

Kljub ugovorom obrambe je pričel sodnik Olson, da je poznal Mrs. Emo Nelson McClintock, da pa ni nikdar govoril z njenim sinom. To je bilo vse, in križno zaslišanje ni razvilo ničesar.

Odvetnik Aleksander Reichmann, zastopnik Nortem Trust Company, je pričal, da je videl mladega McClintocka živega junija meseca 1924 in mrtvega decembra meseca istega leta. Poznal je starejšega McClintocka, ki je bil ubit tekom avtomobilske nesreče leta 1907. Priča je vodila postavne posle McClintocka. McClintock je umrl brez poroke, in posestvo so je razdelili med vdovo in sina. Sestal se je z Mrs. Shepherd avgusta meseca 1907 in s Shepherdom septembra meseca.

— Ali ste kdaj rekli Shepherdu, da nameravate dobiti kos posestva zase? — je vprašal Crowe.

— Nikdar.

Reichmann je pripovedoval o smrti Mrs. McClintock, o prihodu Mrs. Shepherd v jutro smrti in Shepherdu na dan pogreba. Priča je sestavila oporoko Mrs. McClintock ter bila imenovana sovaruhom dečka z Mrs. Shepherd. Mrs. Shepherd je dobila \$5000, a njen mož ni bil omenjen v oporoki. Posestvo je bilo izročeno mlademu sinu. Mrs. Shepherd je dobila \$75 na mesec kot varuhinja in \$700 na mesec za vzdržanje doma.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$18.20 — 2000 Din. — \$36.20 5000 Din. — \$90.00

Pri nakupih, ki znašajo manj kot 100 din. plačajo računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpoložljiva na zahtevo pošte in izplačajo "Poštni čekovalni urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$ 9.20 500 lir \$22.00

300 lir \$13.50 1000 lir \$43.00

Pri nakupih, ki znašajo manj kot 900 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpoložljiva na zahtevo pošte in izplačajo Ljubljanske kreditne banke v Trstu.

Za pošiljavo, ki presega PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ

LIR dovoljujemo po možnosti le poseben posnet.

Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se vsakrat in vsakrat.

Številke; in tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej, računamo po ceni tistega dne, ko nam pride pošiljka denar v roko.

POŠILJAVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO NA

NAJBLIŽNJEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.00

Denar nam je pošiljati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 2887.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president Louis Benedik, treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"

"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

For one year in advance	\$7.00
For six months in advance	\$4.00
For three months in advance	\$2.00
For one month in advance	\$0.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenit, nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivalne naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

KITAJSKA IN MAROKO

Pozornost sveta se je v zadnjih dneh osredotočila na vojna poročila, ki obstajata na Kitajskem in v Maroku, v severni Afriki.

Oba središča nemirov sta povsem naraven sad razmer, ki prevladujejo na svetu v sedanjem času.

Ni dolgo tega, ko so se Francozi polastili Maroka ter ga "osredili" s svojo civilizacijo. V svojem protektoratu so pričeli gospodariti kot se jim je zljubilo. Domače prebivalstvo ni prišlo pri tem v poštev.

Pravijo sicer, da so pričeli razvijati deželo, odpirati njena naravna bogastva kot rudnike, graditi ceste ter pospeševati trgovino. Domačinom so obljubljali neizmerno dobičke, izobrazbo, splošno blagostanje in Bog ve kaj še vse.

V resnici pa je postalo povsem drugače kot so obljubljali Francozi. Domačin je izgubil pravico do svoje lastne zemlje in skorjo kruha, katero mu je dajal Francoz, je moral trdo zaslužiti. Iz ponosnega, prostega sina puščave, zadovoljnega z malim, telesno zdravega in duševno zadovoljnega, se je izpremenil v modernega industrijskega sužnja, hlapca mednarodnega kapitala.

Domačin je opazoval z začudenjem izpremembo, ki se je vršila v njegovi deželi. Videl je, kako prihaja v deželo vedno več tujcev, ki jemljejo domačim kruh, vedno več kolonistov, ki se polastijo zemlje, ki je bila do pred kratkim izključna in neoporečna last domačinov.

Možje, ki so za zeleno mizo začrtavali meje protektoratov, so celo razdelili ozemlja tako, da morajo prebivalstva celih okrajev stradati, ker so odrežani stiki z drugimi okraji.

Res, na zmag se je dežela izpremenila, a od tega ni imel koristi domačin, temveč le klika francoskih rentirjev in kapitalistov v Parizu, ki zapravljajo po bulevarjih sadove dela domačega naroda.

Tej kliki ne pade niti izdaleka v glavo, da bi se zanimala za dobrobit naroda, kojega ozemlje izkoriščava v ekonomskem oziru. Ko bo to ozemlje izrpano, ga bodo vrgli proč kot izžeto citrino in nikdo se ne bo brigal, kaj bo z narodom, kaj bo storil, da ne pogine glada.

Isto velja tudi glede španskega Maroka, a s to razliko, da je španska administracija neizmerno bolj zanikarna in neuspešna kot pa francoska, ki nosi vsaj zunanje znake solidnosti.

Marsikdo nam bo ugovarjal ter rekel, da ni bilo v deželi nič boljše ali še slabše, ko so bili domači sultani in glavari neomejeni gospodarji dežele. To je res, a kadar je priklopila sila do vrha, se je narod v vsaj izmislil prijav, dočim ne more sedaj ničesar storiti proti mednarodnemu zajedavskemu kapitalu, ki lahko spravi na noge na stotine tisoč od nog do glave oboroženih plačancev.

Abdel Krim bi ne mogel pridobiti na svojo stran niti četrtine sedanjih pristajev, če bi bili domačini zadovoljni s francoskim in španskim protektoratom, če bi ne spoznali, da tirajo tuji izkoriščevalci njih deželo v pogubo.

Prilčno isti položaj opazimo tudi na Kitajskem. Kitajska je starodavna kulturna dežela in kitajski narod je v polni meri zmožen vladati samega sebe, brez zunanje pomoči.

Izza nastopa mednarodnega kapitalističnega sistema pa so zle polnepe oči evropskih narodov proti iztoku, kajti znano je bilo, da hrani Kitajska v svojem krilu neizmerno navičnih zakladov, katere je treba le dvigniti.

Na spreten način se je mednarodna kapitalistična svojat poslužila notranjih sporov na Kitajskem ter jih izrabila v svoje svrhe. Sklepala je dogovore in pogodbe s podkupljivimi kitajskimi vladami, se vgnezdila na Kitajskem ter pričela ekonomski izkoriščati deželo v velikem obsegu.

To se je vršilo na sistematičen način od časa naprej, ko je Anglija direktno napovedala Kitajski vojno, da vsili njenemu prebivalstvu zavzemanje strupenega opija, od kojega prodaje so imeli trgovci največje dobičke. Za Angleži so prišli drugi, tudi Amerikanci ter pričeli izkoriščati deželo v svoje lastne svrhe. Kitajska omladina, izsolana v Evropi in Ameriki, pa ni medtem držala rok križem. Pričela je buditi narod ter ga pozivljati, naj se drži gesla: — "Na svoji zemlji svoj gospod!"

Nadutost plačancev izmuznega kapitala je dovedla do krvoprelitja v Šanghaju in kitajska inteligenca je vstala ter rekla: Tako daleč in niti enega koraka naprej!

Po celi Kitajski se je pričelo organizirati bojkot angleških in japonskih proizvodov in v trenutku, ko pišemo to, ne moremo še precceniti obsega, do katerega se bo razvila tozadevna akcija.

Ta dva razvoja na mednarodni politični pozornici predstavljata upapolno znamenje za vse one, katerim je blagor človeštva v resnici pri srcu in ki ostreje za tem, da se napravi konec mednarodnemu izkoriščanju in da se ustavi dobo romanična mednarodnega sodolovnja in resnično mednarodna harmonija.

Koliko nas je, če nas Lahi štejejo

Sedaj šele so Italijani objavili rezultate ljudskega štetja iz l. 1921. po narodnosti. Na razpolago imamo šele prvo poročilo, zato naj k temu primerimo le nekatere podatke od poprej, da se pokažejo nove navedbe v pravi luči. Kadar dobimo detaljne podatke, bomo mogli poseči podrobneje v primerjanje in kritično oceno.

V Julijski Krajini so našli l. 1921. Italijani med 887.753 prebivalci le 258.944 Slovencev ter 92.800 Srbohrvatov, a Italijanov 530.180 in Nemcev 4185.

Po rezultatih avstrijskega štetja v l. 1910. je bilo v Julijski Krajini Slovencev: a) na Goriškem 154.564, b) v Trstu 56.916, c) v Istri 55.365, d) na Notranjskem, kar ga je pripadlo Italiji, okroglo 56.000 ter e) v italijanskem delu Koroske okrog Trbiža ter v Beli peči 1682; skupno tedaj 324.527 Slovencev.

Srbohrvatov je bilo v Istri okroglo 135.700, v Trstu 2396, v Zadru z bližnjimi okolici ter na otoku Lastovo kakih 7900, skupno tedaj 145.996.

Število Slovencev kakor tudi Srbohrvatov bi se bilo tedaj skrbno zelo močno, število Slovencev pa 65.533, a število Srbohrvatov za 53.196. Toda navedbe glede nazadovanja Srbohrvatov so manj točne, ker iz generalnih podatkov ni razvidno, ali so se upoštevale že obneje spremembe pri Kastru, če je vračunan tudi Zadar z Lastovom ali ne.

Po italijanskih podatkih bi znašalo število Srbov, Hrvatov in Slovencev v Julijski Krajini 351.744.

K temu pa moramo pristeti še beneške Slovence, ki jih je italijansko uradno štetje našlo 1910 leta 52.003; — koliko so jih našli leta 1921, iz dosedanjih podatkov ni razvidno. Dalje je še v Abruzzih nekaj Hrvatov, po uradnih podatkih iz 1910. l. 4910. Število vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v Italiji bi znašalo tedaj po italijanskih navedbah okroglo 408.000, dočim smo jih mi po podatkih iz l. 1910. računali 520 tisoč.

K temu pa pride še Reka, ki seveda v vseh teh podatkih še ne more biti vračunana.

Dopisi.

Greensburg, Pa.

Le bolj poredkoma se sliši od nas, v dopisih iz tukajšnje okolice, pa naj si bo že v tem ali onem listu. Za pisanje smo pa res bolj leni, no, pa kaj se če. Še tisti, ki so pisanja zmožni, ga sčasoma pozabijo.

Novice, za katere po listih najbolj gledamo, je dosti. Vzel bi mi pa morda cel list, predno bi vam mogel vse naštet. Zato mislim, da ne bom nikogar presenetil, ako jih takorekoč kar opustim.

Delavske razmere tu okrog so le bolj srednje. Vse pa gleda na to, da bi priše čas, ko bi zopet nam trobenta zapela. Že parkrat so nam plačo utrgali in kot izgleda, še niso s tem zadovoljni. Najrajši bi se videli, da bi kompanistom še premogirali plačevali odškodnino, da smejo delati.

Časa za čitanje imamo dovolj, samo denarja primanjkuje, da bi si mogli vse nabaviti, kar si želimo. Imamo Glas Naroda, Prosveto in drugo. Prednjači pa povsod Glas Naroda, kar kaže, da je še vedno na istem glasu kot je bil nekdanj pri nas. Zadnje čase mnogo čitamo o tistem čikaškemu francoskemu Kovertu, ki je že prišel tako med nas, da že nič drugega ne govorimo kot Koverta in Koverta. Dobro jo je pogruntal z njegovimi Brezjami, in če nam obljubi, da nam napolni cekarje, mi pojdemo kamor hoče. Da si je res nevarno, kot dopisnik iz Exporta piše, radi kozakov, da nas ne bi imeli za paradižne štrajkarje, kar pa sedaj še nismo.

Pa mislim, ko bodo naše cekarje videli, ni hudimana, da nas bodo iz county pustili. Če pa hočejo mlatiti po cekarjih, pa tudi lahko.

Kaj bodo poredki v stari domovini, ko izvedo o teh trapařjah, ki jih Koverta počenja. Zato tudi naročam G. N. za pol leta v staro domovino bratu, ki ima gostilno. Se bodo že vsaj smejali, kaj da se v Ameriki med Slovenci godi. Kaj pa Rim? So ga opustili ali kaj? Ne slišimo nič več. Edinosti pa tudi ne beremo, ker je le malokje imajo v Westmorelandu. Mi smo vsaj v tem napredni, da nimamo denarja za to kar ne potrebujemo, ker ga še redkokdaj za tisto ni, kar primanjkuje.

Glas Naroda, se kot omenjeno, mnogo čita pri nas, kot po celim Westmorelandu, pa čitalo bi se ga še več, ko bi kdo podvel korake ter šel okrog rojakov in naročnikov pobral. Vem, da me bo kdo "štiknil" da ni demarja. Pa pred 18—20 leti smo še slabše imeli, pa imeli smo denar za G. N. (ki smo ga že tedaj poznali) in še tudi za kaj drugega smo imeli denar. Danes je vendar to odpadlo, za kar gotovo nobene škode ni.

Mislil, da bi moral vsakdo odtrgati par centov za G. N., od kar bo imel gotovo več koristi in za bave kot jo je imel nekdanj od trga.

bušastih možakov za baro, katere bi pa danes v nekaterih ozirih Koverta rad nadomestil.

Zato naprej za G. N. in glejte, da se večkrat vidimo v njem, to je v njegovih dopisih.

18-letni naročnik.

Denver, Colo.

Oprostite mi, ker sem toliko časa čakal, pa tudi sedaj ne morem vsega poslati, kar sem dolžan na naročniki. Samo prosim, da še nadalje pošiljate list, kateri se mi je tako priljubil, da velikokrat, ko ga dobim, ga prej ne odložim dokler ni ves prebran in še potem večkrat pogledam v vanj, če imam čas. Le kaj bi ljudje počeli, če bi "Glas Naroda" ne imeli.

Kakor vidim iz dopisov, se Koverta spot na en bluf pripravlja. Kaj pa z rimskim romanjem ne bo nič. Mislim, da ljudje nimajo stotakov, da bi jih njemu dali. In sedaj berem, da namerava nekatke Brezje to napraviti, da bi ljudje, kar je še tako šlevastih, njemu denar na kup nosili. Koverta je lažjaj, pa ni dovolj. Ljudje so še bolj.

Kaj pa tisti Trunk, ki ga večkrat omenjate? Ni to tisti gospod, ki ga mi poznamo? Če je, potem čudno za njega. Zelo daleč je prišel.

"Jaz 'Edinosti' sedaj ne berem, pač pa, lani, ko sem bil na Leadville, sem jo pa večkrat bral. Čudno se mi zdi, kako da se še dobe ljudje, ki jo pomagajo vzdrževati. Ni jih veliko, toliko pa vendar, da ta popir na površju drže. Svetujem jim, da mesto po tem, sežejo po "Glas Narodu", da bodo vsaj videli, kje da stoji. Glas Naroda ni kak politični ali verski propagandni list, vendar izjavil je pa že večkrat svoje stališče glede vere. Tudi on je za vero naših očetov, katero pa bodo zdaj duhovni Kovertove baže res tako daleč spravili, da še tisti, ki jo še kaj imamo, ne bomo vedeli kje da smo.

Glede dela, je pa tu tako, da ga je povsod dovolj, samo plače so bolj majhne. Nekateri delajo v tunelu in tudi drugod.

Lepa hvala za točno pošiljanje lista. Le tako še pišite znanprej. Ljudje vam bodo hvaležni.

Okrog zadnjega, bom pa že gledal, da bom tudi ostalo poslal. Hvala!

V. K.

Dunavsko - savska jadranska železnica.

Bilanca Dunavsko - savsko - jadranske železnice pokazuje prvič po pravnopravni majhen prebitek, ki je prenesel na nov račun. Vprašanje obrestne službe delnice bo bilo aktualnost šele, ko dobi obligacijski fond primerno dotacijo. Ažnj so merodajni dohodki iz razvoja tržniškega prometa. Diference, ki so dalje časa obstojale z jugoslovanske vlade, so urejene in zaostanki plačani.

Peter Zygaga

Te dni se je zopet mudil v New Yorku znani Henry Thaw, ki ima na svoji vesti več grehov kot jih more prenašati povprečni človek.

Pred devetnajstimi leti je ustrelil znanega newyorškega arhitekta, poznan je bil blaznjin in ko je bil spušen v svobodo, je začel zlorabljati mlade fante. Proglasen je bil zopet blaznjin ter poslan v norišnico, odkoder se je vrnil, ker so ga zdravniki proglasili zdravim.

To je rekord milijonarja Thawa. Največji newyorški dnevniki je pa pisal vsakaj o njem.

Sinoči je bilo gledališče Ziegfeld Follics nabito polno. Na odru so nastopala najkrasnejša dekleta, v ložah in v parterju je pa sedel evet newyorške družbe. Igralec Will Rogers je započel svoj pogled v svivolasega človeka, sedelčuga v tretji vrsti, pokazal je nanj ter vzkliknil:

— Gospoda moja, predstavljam vam Harry Thaw-a!

Vsi so se dvignili s sedežev ter začeli navdušeno plaskati. Harry Thaw je vstal, se smehljaj ter se začel na vse strani klanjati in se zahvaljevati za prirejen mu ovacij. Igralke na odru so začele tekrovati med seboj katere izmed njih bo tako srečna, da bo preživila s Thawom večer. Od tedaj naprej ni nihče več gledal na oder, ker je vse opazovalo Henry Thaw. Iz gledališča se je odpeljal Thaw naravnost v domači kraj v Virginijo. V svojem domačem kraju opravlja službo okrašera ter je predsednik cerkvene odbora.

*

To je ena slika iz Amerike, sedaj pa še drugo predočim:

Delavec je prišel v jeklarino delavski.

— Koliko ste stari? — ga vpraša forman.

— Dvainpetdeset let.

— Za dvajset let gre navkriž.

Ko boste zopet stari dvaintrideset let, se oglasite.

Delavec je šel iskat skrajnega sredstva.

Ker ni mogel kupiti revolverja, se je zadovoljil z varjo.

Naslednjega jutra so ga našli obočenega v bližini tovarne.

Ravnateljji so se zgražali nad sodno, ki je tako komunistično predrzna, da se hoči v bližino tovarne obešati.

Zdravnik, ki ga je preiskal, je dognal, da je nastopila smrt vsled zadušenja in da je pokojnikovo telo tehtalo stosedem funtov.

*

Ženska obleka se ne prestopa na vseh koncih in krajih kraja. Če se bo še neka časa v tem razmerju kraljsala kot se krajša zadnji čas, bodo vsi molji takote poerkali.

*

Ne bo dolgo, ko bomo čitali v starokrajskih listih o tem ali onem balkanskem kralju naslednje poročilo:

— Zdravstveno stanje Njegovega veličanstva se je znatno poslabšalo. Zdravniki so se posvetovali ter odredili, da mu ne prija tukajšnje podnebje. Vsled tega se bo te dni podal v neko francosko letovišče.

*

To poročilo je navidez priprosto, v resnici je pa jako zavito in maskirano.

Zdravstveno stanje pomenja strah pred ljudskim ogorčenjem. ČPd besedo zdravniki so mišljeni diplomatje. Podnebje ni nič drugega kot razpoloženje med narodom. Francosko letovišče je pa kraj, kjer ima pregnana kraljevska gospoda še vedno nekaj kredita in veljave.

*

Včerajšnje poročilo bi se moralo pravzaprav takole glasiti:

— Če kdo potrebuje nedeljskega tovarnika, ga potrebuje Rev. Smola. Pa takega, ki bo imel dosti denarja, ki bo vedel za vse prostore, kjer se kaj dobrega toči in ki bo zmožen v ponedeljek zjutraj ob petih Rev. Smole izpod mize potegniti!

Novice iz Slovenije.

Foskušen samomor mladega dekleta.

Posestnica Frančiška Bezeg iz Brezovice ter njena hčerka Fanička sta prišli v Ljubljano, da nakupita v mestu različne stvari. Potoma sta se pričeli prepirati. Med drugim je bilo govorjenja o družinskih razmerah in o dekletovi ljubezni do nekega fanta. Dekle se je sprva jezilo, potem pa je pričela postajati zamišljena. Z izgovorom, da si gre k Ljubljanci umiti noge, se je na Bregu v bližini Čevljarskega mostu ločila od matere in šla do vode po položnem bregu. Tam se je nekaj hipov ustavila, nato pa bliskoma skočila v vodo. Mati je obupni korak svoje hčerke takoj opazila in pričela kričati na pomoč. Voda je dekleta takoj zajela in ga tirala naprej po strugi. Na bregu se je hipoma nabralo veliko število ljudi. Nesrečnica se je kmalu pričela potapljati; le njene roke so molile še iz vode. Končno so jo mizarski pomočnik Alojzij Sinkovec, tesar Rajko Benko in bančni nastavljence Štefan Hojč potegnili pred Čevljarskim mostom na suho. Bila je že nezavestna. Poklicali so takoj rešilni voz, ki jo je prepeljal potem v splošno bolnico. Tamkaj so jo z umetnim dihanjem kmalu spravili zopet k zavesti in je po dospelih informacijah izven vsake nevarnosti.

Smrtna kosa.

Umril je v Ljubljani Anton Tiran, železniški uradnik v pokopju. Po dolgi bolezni je skrbnega četa in blago dušo smrt rešila težkega trpljenja.

— 27. maja je preminula Iva Slanovic, roj. Justina.

Vlom v Stari cerkvi.

V noči na 20. maja so cigani, ki so se že dalje časa klatili v okoli Črnomlja, vlomili v trgovino Alojzija Grimsa v Stari cerkvi. Odnegli so veliko množino novega perila, množega in ženskega, več kravati in manufakturnega blaga. Prilastili so ti tudi velike množine jedil, mila, krtač itd. ter 375 Din. gotovine. Skupna škoda znaša 11.112 Din.

Invalidi na Čehoslovaškem

Kakor javlja praška "Tribuna", je na Českem 85.146 invalidov, 51.089 vdov, 100.000 sirot in 38.000 bližnjih predhodnikov v vojni padlih ali poškodovanih. Dosedaj je bilo invalidom oddanih 16.000 trafik in tobačnih zalog. Od 150 ustanovljenih invalidskih zadrug se jih je obneslo samo 25 do 30. Od 324 ostlelih vojakov jih je

(Ad.)

Naše poslovanje,

katero temelji na izvrstnih zvezah s prvovrstnimi zavodi v stari domovini in na mnogoletni skušnjaji, nam omogoči vse v našo stroko spadajoče zahteve naših rojakov popolnoma zadovoljiti.

Pošiljatve v Dinarjih in Lirah preskrbujemo po jako zmernih cenah.

Dolarske pošiljatve izvršujemo v Jugoslaviji za 4% pristojbino od poslanega zneska, za zneske do \$25, računamo \$1;

v Italiji za 3% pristojbino, za zneske do \$25.00 računamo 75c.

Za naše čake plačljive v dolarjih na Reki znaša pristojbina 2% od vsakega zneska.

Preskrbujemo v hranilnicah v stari domovini naložen denar in izplačujemo protivrednost v Dolarjih. Dalje tudi prevzamemo tam shranjene Dolarje ter jih tukaj izplačamo koristnikom.

Preskrbujemo in uredimo vse potrebno za potovanje v staro domovino in za povratek in dajemo vsa tozadevna navodila brezplačno.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, : New York, N. Y.

Anton Čehov:

DOBRI LJUDJE

(Konec.)

— Vera, ne razjedi se! — je dejal Vladimir Semjonovič in se zasmejal. — Tvoje neprotivljive temelj, kakor vidim, na fiksi i-deji.

Potekali so tedni in meseci, a sestra ni opustila svojih misli in ni sedela pri mizi. Nekega pomladanske večera je Vladimir Semjonovič sedel za mizo in pisal feljton. Obdeloval je povest, kako se selska učiteljica odrekla ljubljenu in ljubečemu človeku, bogatemu in inteligentnemu, le vsled tega, ker bi v zakonu ne mogla nadaljevati svoje vzgojiteljske delavnosti. Vera Semjonova je ležala in nekaj premišljevala.

— Bože, kako dolgočasno, — je dejala in se pretegnila. — Kako puho in prano je življenje! — Ne vem, kaj bi napravila s seboj, a ti kratki svoja najboljša leta za bog ve kaj. Kakor alkimist rješ po nikomer potrebni stari šari, o bog!

Vladimir Semjonovič je izpustil pero in se počasi ozrl na sestro.

— Neprijetno te je gledati, — je nadaljevala sestra. — Wagner v "Faustu" je kopal črve, a on je vsaj iskal zaklad, a ti iščeš črve zaradi črvov. . .

— Ne razumim!

— Da, Volodja, vse te dni sem mislila in se sem uverila, da si nepoboljšljiv kračunjak in rufer. Le vprašaj, kaj ti more dati to tvoje marljivo in vestno delo? — Povej, kaj? Iz te navlake, po kateri brkljaš ti, so že davno izvele vse, kar se je dalo izvele. Le analiziraj vodo, več kakor so povedali kemiki, tudi ti ne poveš. . .

— Kako? — je povlekel Vladimir Semjonovič in se dvignil. — Da, vse to je stara navlaka, zato ker so te ideje večne, a kaj je po tvojem novo?

— Ti se tudiš delovati v kračunstvu misli, tvoja stvar je, da iznajdeš, kaj je novega. Jaz te ne bom učila.

— Jaz alkimist? — se je čutil in razburjal kritik porogljivo. — Umetnost, napredek, to je alkimija!

— Vidiš Volodja, zdi se mi, a ko bi se mi vsi misleči ljudje posvetili reševanju velikih nalog, da bi se vsa ta tvoja neznatna vprašanja, s katerimi se sedaj mučiš, rešila sama po sebi. Ako se dvigneš z zrakoplovom, da vidiš mesto, tedaj boš nehoti samo ob sebi zahteval, da vidiš tudi polje, vasi, reke. . . Ko proizvajajo stearin, dobivajo kot stranski predmet glicerin.

Taki pogovori niso potekali brezslodno. Vzemimo odnošaji med bratom in sestro so se dan na dan slabšali. Brat v navzočnosti sestre ni mogel več delati in se je razburjal, ako je vedel, da leži na divanu sestra in gleda v njegov hrbet. Pod vplivom svojih novih misli je Vera Semjonova dokazovala, da je delo, v katero se u-glablja brat, presodek, brez-poseben poizkus konzervativnih du-hov, podajati to, kar je že odslu-žilo svojo dolžnost in že izginja s pozorišča. Primerov ni bilo kon-ca. Primerjala je brata z razkol-nim cerkvenim čitalcem, ki rajši umrje, kakor da se da prepričati.

Po mlem se je začela opazati tudi izprememba v načinu njene-ga življenja. Mogla je vse dni in noči ležati na divanu, ne da bi kaj delala ali čitala; le mislila je in pri tem je dobivalo njeno oblič-je hladno, suhoparen izraz, kakor ga imajo enostranski ljudje in sil-no vero. Jela se je odkretati po-moči sluge, pospravljala je sama za seboj, čistila šolne in prala o-bleke. Brat ni mogel mirno in ce-lo brez sovraštva gledati njene-ga hladnega obraza, ko se je lotova-la nižjih opravil. Ker je vedel, da je ne more pregovarjati, se je, ka-kor šolar, vanjo zadiral in dra-žil.

— Ne protiviti se zlu, pač pa se protiviti, da bi imel slugo! — jo je zbadal. — Ako je sluga zlo, če-mu se potem protiviti? To je ne-dolodna!

Trpel je, se razburjal in se celo sramoval. Sram ga je bilo, ka-dar je začela sestra budaliti pri tujih ljudeh.

— Strašno, dragi moj! — mi je zaupno govoril. — Možgani so se ji vneli! Misli sem vse skupaj pustiti, naj misli, kakor hoče, a zakaj govori, zakaj me razburja? Pomisli naj, kako mi je, poslušati jo. Kako mi je, kadar se pred-čne v moji navzočnosti potrjuje-ti svoje zablode s Kristovimi na-uki. Duži me! Razgrevam se, ka-dar se sestra muči s pripovedo-vanjem svojega nauka in se trudi tolažiti evangelij v svojo ko-rist, ko nalašč zamolči izgnanje iz svetišča. To je, dragi moj, ne-razvitost, nezmisljenost!

Nekoč je Vladimir Semjonovič, ko se je vrnil iz službe domov, našel sestro plakajočo. Sedela je na divanu, sklonjene glave, in lomila roke; solze so ji v potokih te-kle po licu. Dobro kritično se se je stisnilo v boli. Solze so se mu vile iz oči in zahotelo se mu je, da jo prijazno nagovori, da ji oprost, jo poprosi oprostje nja in da zaživi z njo staro živ-ljenje. Ona se je nasmehnila, ne-majhno nasmehnila, bridko, on pa je radostno vzkliknil, posko-čil, zgrabil časopis in je goriko re-kel:

— Hura! Živiva po starem. Verica! Gospod blagoslovi! Glej, kako stvarico sem ti pripravil! Daj da jo prečitava skupaj namesto spravnega šampanjca! Prekrasna, čudovita stvar!

— Ah, ne, ne! — se je prestra-šila Vera Semjonovna in odstra-nila knjigo. — Sem jo že čitala. Ni treba, ni treba!

— Kdaj si jo čitala?

— Pred letom, pred dvema le-toma! Že davno sem jo čitala, to vem.

— Him! Ti si fanatična, — je dejal hladno brat in zagnal list na mizo.

— Na, ti si fanatik, ti, ne jaz!

Vero Semjonovno so zopet za-lile solze. Brat je stal pred njo, gledal njena trepetajoča ramena in mislil. Ni mislil o mukah osa-melosti, i jih preživlja vsakdo, ki začneja misliti po memov, po svo-jem, tudi ni mislil o trpljenju, ki je neizogibno pri resnem dušev-nem prevaru, temveč o svojem aljenem programu, o svojem o-skrnjenem avtorskem čustvu.

Odsej je občeval s sestro hlad-no, malomarno, posmehljivo ter jo trpel v svojem stanovanju, ka-kor trpe ubožne starke, ona pa je prenehala se z njim prepirati in je na vsa njegova prigovarjanja, zbadanja in napade odgovarjala le s pohlevnim molčanjem, ki ga je še bolj dražilo.

Nekoga polnatega jutra je Vera Semjonovna, oblečena v potoval-no obleko in s torbo preko rame, stopila k bratu in ga hladno po-ljubila na čelo.

— Kam pa? — se je začudil Vladimir Semjonovič.

— V N-sko gubernijo, kože ce-pit.

Brat jo je spremil na ulico.

— Glej jo, objestnico, kaj si je izmislila, je marmal. — Denarja ne potrebuješ?

— Ne, hvala! Z bogom!

Stisnila mu je roko in odšla.

— Zakaj ne vzameš izvoščka?

— Je zaklical za njo Vladimir Semjonovič

Doktorica ni odgovorila. Brat se je ozrl na njeno rusi, nepremo-kljivi plašč, na njeno pri hoji se umalomarne zibajočo postavo, po-sili vdihnil, a ni čutil pri tem ni-kaake žalosti. Sestra mu je bila tu-ja. Tudi ona je bil njej tuj, saj se ni niti obrnila, ko je odhajala.

Ko se je vrnil v sobo, je Vladi-mir Semjonovič takoj sedel za mizo ter se lotil feljtona.

Potem niscem nikdar več videl Vere Semjonovne. Kje je sedaj, ne vem. Vladimir Semjonovič je na-dalje pisal svoje feljtone, zlagal pesmi, pel "Gaudamus" in se u-kvarjal z "vzajemno blaginjo so-trudnikov moskovskih časopisov".

Nekoč je zbolel za pljučnim vnetjem; ležal je bolan tri mesece najprej doma, nato v Goliginski

Zabasanost.

Velik del telesnih bolezni lah-ko zasledimo do zaprtja. To stanje ne zanemarjajte.

Severa's Balzol

je neprecenljiva pomoč v ta-kem stanju želodčne in pre-bavne neurednosti in zaprtja. Silajna tonika za oslabele ljudi.

Cena 50c in 85c.

Poskusite najprej pri ljekarju.

W. I. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

bolnici. Nato se mu je zgnojilo koleno. Govorili so, da bi ga bilo treba poslati na Krim in se jeli zbirati zanj prispevke. A ni šel na Krim, umrl je. Pokopali smu ga na Vaganjskem pokopališču, na levi strani, kjer počivajo umetniki in literati.

GROFICA OBDOJENA

V Parizu se je pravkar odigral epilog nenavadne zakonske trage-dije, s katero se je bavilo radove-tno občinstvo že nad leto dni.

L. 1890. je nastopila v neki al-žirski kavarni plesalka Luiza Delvasova. V istem času je služil v francoski kolonijalni armadi Roger Leroux grof Kerninon. Se-znamil se je z baletko, ki mu je ta-ko ugajala, da se je blazno zalju-bil vanjo. Razmerje je trajalo tri leta. Po treh letih je bil grof o-puščen domov. Glede na pusto-lovsko preteklost Luize Delvaso-ve, ki je ponudil roko. Plesalka je sprejela ponudbo in je grofa po-ročila.

Zakon je bil zelo nesrečen. Ker-ninon se je hotel po odsluženem vojaškem roku vrniti v rojstni kraj v Bretanji ter živeti na svo-jem velikem posestvu. Luizi ni pri-jal ta način življenja niti od-dalšč. Hotelo se ji je neprestano zabave in sijaja, česticev. Grof je moral končno popustiti in se v-dati v usodo. Par je prebil naj-več časa na potovanju, kjer je gro-fica neprestano sklepala nova po-znanstva.

Leta so tekla, grof in grofica, ki je bila nekaj let starejša od svoje-ga moža, sta se postarala. Kerni-nonu je bilo že šestdeset let ko je spoznal mladenko Bernardino Ne-delecovo, po poklicu strojepisko. V njem se je vnela ljubezen do deklice. Luiza je vse to videla in s strahom opazala, kako se ji mo-ž izmika. Njeno ljubosumje je po-stalo nepopisno. Nekega jutra, ko sta sedela pri kavi grof in dama, je med zajtrkom počil strel in Ker-ninon se je zgrudil na tla. Potem se je dvignil in zbral vse svoje mo-či, da bi šel po stopnicah. Zdrav-nikom, ki so ga obvezovali, je pri-povedoval, da se je ranil pri pad-cu. Tega mu ni verjel nihče, ker je imel na glavi prasko, ki je pri-čala, da je od revolverske krogle. Prišla je komisija, ki je zaslišala grofice in služinčad in prvotne ve-sti o nesrečnem slučaju padca, ki je prinesel grofu smrt, so se kma-lu spremenile v domnevo o umoru.

Končno je bila zaslišana strojepi-ska, ki je izpovedala, da ji je grof nekaj dni pred smrtjo zaupal, da kuje žena zoper njegovo življenje inorilne naklepe. Uvedena je bila stroga preiskava, gradiva je bilo vedno več in končno se je porotno sodišče v St. Briexu prepričalo, da gre za umor. Stara grofica je morala na zatožni klopi. Zavijala je in tajila, a nedolžnosti ni mo-gla dokazati in je bila te dni obso-jena na ose mlet ječe.

ZENITNA PONUDBA

Slovenec srednje starosti z lepim prihrankom, dobrim stalnim do-lom se želi seznaniti s Slovenko v svrhu ženitve, dekle ali vdovo brez otrok od 25 do 38 let stara. Tajnost jamčim in sliko vrnem. naslovite: "Boljša bodočnost", o Glas Naroda, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

(2x 13416)

PRIZOR V BROOKLYNSKEM MUZEJU

Brooklynski muzej je dobil pred kratkim kože raznih severnih ži-vali. Kože bo nagačil strokovnjak J. Warbath. Nagačene živali bodo v takih pozicijah kot v naravi.

Amundsenova ekspedicija

Kapitan Peter Freuchen, zvesti pomočnik in tovariš danskega raziskovalca polarnih krajev Knud-a Rasmussena, spada med naj-boljše poznanece polarnih kra-jev. Udeležil se je mnogih ek-spe-dicij z Rasmussenom in tudi na svojo roko. Njegova soproga Na-varama, rojena v Greenlandiji, je umrla pred 2-ma letoma na ek-spe-diciji v severoameriški arhipela-g. Freuchen je zelo trezen, previ-đen in uviden mož, ki dobro pre-tehta vsako besedo, predno jo izgovori. Zato je tem bolj zani-mi-ko naziranje o Amundsenu. Po pr-vih vznemirjajočih vesteh o A-mundsenovi usodi je priobčil v norveških listih članek, v katerem odločno obsoja vsako bojazen in nestrpnost.

Ljudje so se začeli čuditi — pi-še Freuchen — ko je minulo 15 ur po Amundsenovemu poletu, ne da bi se raziskovalec oglašil. Poudar-jam izrečno, da ni nikakega povoda za vznemirjenje, če se Amund-sen takoj ne oglasi ali ne vrne. To, kar je napravil Amundsen, ni sportna produkcija. Aeroplani, ki so konstruirani tako, da se lahko spusti na vodi in na ledu, so res tehnično dovršeni. Polet je v po-larnih krajih edino naglo promet-no sredstvo, zakaj sani s pasjo vprego zahtevajo cele tedne in me-sece, če se hoče človek ganiti z me-sta. Če najde Amundsen na sever-nem tečaju novo ozemlje, je s si-gurnostjo računati na to, da se iz-krea in ostane nekaj časa tam. Če bi hotel zasesti to ozemlje v ime-nu norveške vlade — kakor mu je bilo za vsak slučaj tudi naročeno — mora postaviti tam kup kame-nja ali kako drugo vidno zname-nje. Tudi geološke ali druge zbir-ke bi bile velikega pomena, ali že v svrhu izmerjave teh krajev se mora Amundsen spustiti na tla. Letalo mora imeti pod seboj trd-na tla, če se hoče spustiti in ugo-toviti višino sonca, zemljepisno lego dotičnega kraja itd. Spustiti se na tečaju ni tako lahko, in če bi bila tam gosta megla ali mrak, je treba počakati, da se zjasni. Če

pomislimo, koliko stane ta ek-spe-dicija, bi bilo res nespametno, če bi Amundsen ne napel vse sil, da ugotovi vse podrobnosti o sever-nem tečaju. Vse je odvisno od okolnosti in le-ga polarnih rajev. Peary je l. 1909 in tudi pri poznejših ekspedicijah po polarnem morju ugotovil, da se vrste tam globoke razpoke v le-denih plasteh z nedostopnimi le-de-nimi gorami. Če se torej ne najde primernega kraja, kjer bi mogli aeroplani pristati, se je treba spu-stiti drugje in nadaljevati pot peš. Taka pot lahko traja več dni. Tudi če se Amundsen čez sedem ali več dni ne oglasi, ni povoda ba-ti se za njegovo usodo. Kakor je razvidno iz brzojavnih poročil, je računati pred poletom z vsemi eventualnostmi. Pot je pa itak že označila ekspedicija kapitana Godfrida Hansena, ki je prodr l. 1920. do rtiča Kolumbije ter pu-stil tam zalogo hrane. Ta rtič je najbližja postojanka ekspedicije za slučaj, če bi se bilo treba vrniti tudi peš. Postojanka, kjer bi bilo mogoče odpočiti si in čepati novih sil, je Fort Conger v zalivu Lady Franklin na Grantovi zemlji. Rtič Kolumbija leži ob strani one poti, po kateri hodijo navadno severni medvedi in ondoto skladišče hra-ne je gotovo nedotaknjeno. Med rtičem in Congerom ni postojan-ke ne skladišča, o katerem se širijo različne vesti, pa tudi potreb-no ni, ker od rtiča Kolumbije do Congera ni daleč, pot vodi po do-lini okrog velikega jezera Lake Høyen.

Fort Conger je Greeleysova po-stojanka iz l. 1882. — 1883. Gree-ly jo je zapustil, da najde s čol-nom in sanmi pot do civilizirane-ga sveta. Umril je in njegovi spre-mljevalci tudi, ker niso imeli hra-ne in ker so se v dispozicijah pre-nagli. Tam so ostale tri kočice. E-na teh je že brez pomena, ker so Eskimosi podrli dve steni, da si napravijo iz lesa sani. Največja kočica je dobro ohranjena, prostora in udobna. Premoga je tam do-volj ob glavni poti in tudi v drugi

Podzemeljska avtomobilna garaža v Londonu.

Da se odpirajo silne prometne težave, ki jih ima mestna občina londonska s svojimi ulicami, kjer dirja dan na dan na desetisoče avtomobilov in na stotisoče dru-gih vozil, se bavi sedaj z original-nim načrtom, da bi odpomogel temu zlu preklusm na Leicester rtiča Kolumbija se lahko pride v 25 dneh. Ladja "Sokoengen" iz Thule bi mogla pripluti tja do po-lovice septembra, ko je vreme še ugodno. V nasprotnem slučaju bi ne preostalo drugega, nego preži-movati in počakati do spomladi l. 1926.

Druga pot nazaj vodi na Spitz-berge in Amundsen bomo videli najpozneje prihodnjo pomlad, če-tudi so se mu letala popolnoma pokvarila. Povoda za bojazen to-rej ni, Amundsen je pameten in spreten mož. Leteti samo tja in nazaj bi bilo nespametno, nepo-polni rezultati ekspedicije bi ne odgovarjali ogromnim stroškom, ne namenu samega podjetja, ki gre za tem, da spoznamo doslej neznani skrajni del naše zemlje.

Zagonetna smrt.

Manikerica Margareta Szabo v Zagrebu se je zdravila več dni na kliniki, ker so jo boleli zobje. Pred kratkim so ji izdrl en zob. Ko je prišla domov, je čutila še vedno velike bolečine ter je izpi-la čašico konjaka, da si olajša bo-lečine. Par minut nato je umrla. Zdravnik je odredil, naj se m-rto truplo propelje v prosekuro, da se ugotovi vzrok smrti.

Slovensko Amer. Koledar za leto 1925

smo že skoro razprodali. V krat-kem času smo ga prodali več tisoč. Kdor ga hoče imeti, naj ga takoj naroči, ker ga je le še par sto iz-vodov zaloga. Cena s poštnino vred 40 CENTOV.

Oni naši zastopniki, ki še niso naročili koledarjev, naj se požu-rijo, da ne bo prepozno.

SLOVENIC PUBLISHING CO., 82 Cortlandt St., N. Y. C.

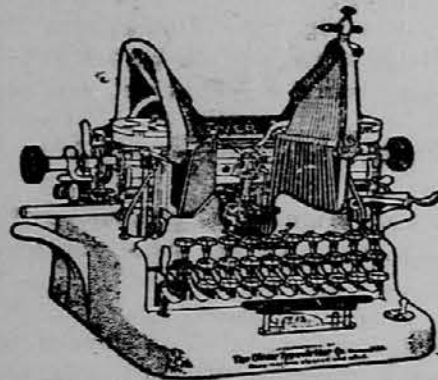
DR. LORENZ

642 Penn Ave., PITTSBURGH, PA.

EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK

SPECIALIST MOŠKIH BOLEZNI

Moje stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam že zdravim nad 25 let ter imam skušnje v vseh boleznih "in ter znam slovensko, zato vas moram popolnoma razumeti in spoznati vaše bolezni, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozl 23 let sem pridobil posebno skušnje pri zdravljenju moških bolezni. Zato se morate popolnoma zvesti na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite zbirajo. Jaz ozdravim zastrupljeno kri, mazulje in liase po telesu, bolezni v grlu, in padanje las, bolečine v kosteh, stare rane, oslabelost, živčne in bolezn v mehurju, ledicah, jetrah, želodcu, rmenico, reumatizem, katar, zlato žilo, naduha itd. Uradne ure: V ponedeljek, uredi in petek od 9. dopoldne do 5. popoldne; v torek, četrtek in sobota od 9. dopoldne do 3. sveder; v nedeljah in praznikih od 12. dopoldne do 2. popoldne.

Posebna ponudba našim čitateljem

Prenovljen pisalni stroj "OLIVER" \$20.

5 stroškov za slovenske čr-ke, č, š, ž — \$25.00

'OLIVER' PISALNI STROJI SO ZNANI NAJBOLJ TRPEŽNI.

Pisati na pisalni stroj ni nikakva umetnost, Tačoj la-ke vsak piše. Hitrost pisanja dobite a vajd.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

Nove pošiljate knjig.

Prejeli smo veliko zanimivih in poučnih knjig in jih prodajamo po označenih cenah.

Po teh knjigah smo imeli mnogo vprašanj, zato ne odlašajte z naročilom, da katere ne zmanjka, predno dobimo vaše naročilo.

Z naročilom pošljite potrebno svoto bodisi v money ordrom, v smankah ali gotov denar v zavarovanem pismu na:

GLAS NARODA, 82 Cortlandt St., New York

Prečitajte pazno oglase o novih knjigah.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

POUČNE KNJIGE:

- Naša zdravila 50
Najboljša slovenska kuharica z mnogimi slikami, obsega 668 strani 5.00
Nemško slovenski besednjak, (Wolf-Cigale), — 2 trdo vezani knjigi, skupaj 2226 strani 7.00
Jugoslavija, 3. zvezki, zemljepismi, statistični in gospodarski pregled in —
Zgodovina SHS, 3. zvezki, zgodovinski podat-ki Jugoslovancov in Slovanov sploh na Balkanu. Zelo zanimivo za vsakega Jugoslavana 3.25

POVESTI:

- Fabijola ali cerkev v Katakombah 45
Gadje gnezdo, povest iz dni trpljenja in nad. Trdo veza no 75
Hadži Murat, Tolstojeva povest, prevle Levstik. —
Kraljica mučenica, trdo vezano 80
Kazaki, povest iz ruskega 70

Mi plačamo poštnino.

SOLANA.

ROMAN.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

45

(Nadatjevanje.)

— To vaše mnenje je že zamelo veliko pomirjenje, dragi bratrance. Niti ne vrjame, s kakšnimi domnevmami se muči človek, če nosi sam odgovornost. Jaz ljubim Margareto. Zelo bi jo pogrešala ter v polni meri zaupanjem njenemu obrazu madone. Jaz pa nisem mero-dajna, ker ne poznam dosti ljudi in ker pogosto pravijo, da se hu-dič najraje skriva za masko angelja.

— Maurus se je naglas zasmejal.
— Moj Bog, kakšna fantazija! Ne, draga sestrična, povsem mirno lahko še naprej ljubite Margareto, kajti jaz sem dobro izošan poznavalec ljudi in za gospodično Margareto bi položil obe roki v ogenj.

Joried se je delala zelo razveseljeno in pomirjeno ter je spretno obrnila pogovor na druge stvari.

Prišel je zdravnik, našel stanje bolnice zelo poslabšano ter skomignil brezupno z rameni.

— Slabost srca je zelo velika. Če bi le mogla spati! Na vsak način je treba neprestano čuvati pri njej...

Zapisal je nov spalni prašek, najmočnejši kar jih je poznal.

Sel na konju ga je prinesel iz Trnova in grofica Joried ga je čakala pri vratih parka ter mu odvezala prašek.

— Dajte hitro. Čakam že nanj, — je rekla.

Nato je pohitela proti gradu. Najprvo pa je smuknila v svojo sobo, zaklenila vrata za seboj ter se mazično lotila dela. Previdno je odprla praške, zamenjala vsebino z zmetim sladkorjem ter nato-umom ter zopet zalepila pilule tako spretno, da bi ne moglo niti naj-bolj izurjeno ko spoznati, da so bile že odprte.

Margareta je bila vendar tako zaupljiva! Malo je poznala zdravi-la ter je dajala bolnici praške, katere je Joried že preje potvrdila na tak način.

Vzela je škatljico, pohitela po stopnicah navzdol ter sedla v veži na veliko škrljico.

Pozvonila je in prišel je Friderik.

Brez sape mu je podala grofica škatljico.

— Odnosite to hitro navzgor, Friderik. Jaz ne morem več. Hitro sem letela skozi park in noga me še vedno malo boli.

— Kontesa se preveč trudi za gospo baronico, — jo je pohva-lil stariček ter odšel po stopnicah navzgor.

Skozi glavna vrata je stopil inšpektor ter pohitel, ves razvele-ljen, proti grofici.

— Ravno sem si mislil: — Če bi le enkrat videl gospodično konte-so! — je vzkliznil ter se priklonil. — Noga je zopet boljša? Hvala Bogu! Sporočiti vam moram dosti priporočil od gospoda Kraš-veca. Rad bi se bil osebno poslovil, a kontesa ni onega dne nikoga sprejela. Saj veste, da je administrator kar nenadno poslal Kraš-veca ven na zadnjo pristanišče. — Budalost, — prava budalost!

Joried ga je prekinila.

— Dragi inšpektor, čula sem o tem ter bila presenečena! Ško-da, da se nisem mogla posloviti od gospoda Krašveca, — a saj ve-ste, — onega dne sem bila v postelji....

Inšpektor se je hitro ozrl naokrog ter se nato zaupno približal grofici.

— Ubogi človek je bil ves iz sebe, popolnoma obupan, ko je do-bil povelje, ter je rotli administratorja pri mahu in peklju naj ga pusti tukaj, a vse zaman. Saj veste, strogi gospod je strašno krat-kih besed ter bi tudi nič ne koristilo obrniti se na barona samega, kajti slednji noče za enkrat ničesar vedeti o celi stvari, pač pa se odpočit v okrevati.

Govornik je s pričakovanjem zrl na mlado damo, a ta je le sko-mignila z rameni ter vstala.

— Vem, da se moj bratranec ne briga za gospodarske zadeve. Zakaj pa je Krašovec tako ves iz sebe? Saj bo ostal tam le par tednov!

Inšpektor je priklonil.

— Takih par tednov je prokleto dolgo za mladega človeka. Kraš-ovec je čuden človek in težko ga je razumeti. Mislim pa, da je sa-mota zanj pravi strup. — On je ena onih nevarnih tihih voda, ki globoko derejo; kadar narastejo, pomenja to smrt in uničenje. Že takaj je bilo preveč pusto in prazno zanj in zmagaj na pristavi bo še neizmerno bolj. To je sam čutil ter dal vsled tega ponižno prositi gospodično grofico, naj izpregovori par besed z administratorjem. Tudi on sam namerava pisati vam....

Joried je stisnila zobe in njena prvotno ponosno dvignjena gla-va je omahnila navzdol.

— On je ena nevarnih, tihih voda, ki širijo smrt in razdejanje, če prekipe! — Te besede so jo prevzele in zopet je čutila železni, brutalni oprijem Kurtove roke. Videla je njegove divje, prete-če oči.

— Gotovo, moj dragi inšpektor, — je rekla zelo mehko in než-no, — seveda bom storila vse, kar je v moji moči, da spravim Kraš-oveca nazaj. Zelo žal mi je, kajti mladi mož je bil vedno moj zelo ljubeznjivi spremljevalec. Prosim, pišite mu takoj....

— Jaz sam bom odjahal ven na pristanišče, kontesa.

— Tem boljše. Potem mi sporočite, moje pozdrave ter mu re-cite, da bom storila vse, kar je v moji moči. Poznam pa trmoglavost administratorja, in kdo ve, če bom kaj opravila. Po par dneh bom sama prišla enkrat ven na pristanišče ter govorila z njim. Povejte mu to in še enkrat, — lep pozdrav!

Inšpektor se je priklonil in mlada dama je odšla proti terasi.

Za trenutek je zrla nepremično predse. Razmišljala je in njeni možgani so hitro delovali.

Ironični, zadovoljen smehljaj se je pojavil krog njenih ustnic.

Maurus je sedel na terasi ter čital. Dvignil se je razveseljen ter pozdravil bližajočo se.

— Kako krasno, draga sestrična, da noga zopet parira, — je rekel. — Sedaj bo menda konec samotnih obedov.

— Ravno radi tega sem prišla sem, — je rekla poredno. — Imam pa komaj poguma dovolj, da vas prosim....

— Za božjo voljo!

Sedla je njemu nasproti.

— Če boste tudi pozneje tako ljubeznjivi kot ste sedaj, se ho-čem izpovedati, — je kometirala z naravno gracio. — Čujte, vaš prihod nas je tukaj presenetil. To vam je znano....

— Upam, da v veselju smislu!

Njen pogled ga je šegavo objel in skomignila je z rameni.

— Nikakor nismo bili pripravljeni na dva gospodinjstva....

— Oho!

(Dalje prihodnjaj)

DOBRA PLAVAČICA

Ena najboljših ameriških plavalk je brez dvoma Miss Lillian Fer-gus, ki je stara šele šestnajst let, pa je že pri raznih tekmah odnesla prvo nagrado.

Justifikacije v prejšnjih stoletjih

Ponajveč le stari sodni protoko-li, sprotno posneti v posebno po-glavje Vrhovne knjige o ljub-ljanskih meščanih minulih sto-letij, nam hranijo podatke o kri-minalnem pravu in justifikacijah v starih dneh.

Zagotovljeno je, da so ljubljanski meščani sodili zločince do leta 1514 brez kakšnega merila, brez pa-ragrafov, ampak zgolj po svoji vesti. Tega leta je izdal cesar Ma-ksimilijan prvič sodovnik, po ka-terem so se Ljubljanci odslej ravnavali v krvavem sodstvu. Po-drobneje je za njim preciziral de-likte sodovnikov, ki ga je leta 1535 objavil kralj Ferdinand I. Za zlo-čince je proglasil vsakega: Kdor preklinja Boga, njegove svete u-de, njegovo čast, njegovo mučeniš-vo ali Mater Božjo. Kdor usmrti ali izda cesarja, kralja, kneza ali svojega gospoda; ako se mu proti prisegi izneveri, ali kdor se pre-drzne našutati upor proti svoji gosposki ali svojim predstojni-kom. Kdor usmrti ali ubije koga, kdor pretepa starše svoje. Kdor se sam usmrti (po tedanjih nazorih) kdor pošlje komu pretilno pismo, ga napade, mu dda silo ali ga po-žge. Kdor koga otruje ali mu u-krade otroka. Kdor ponjreja de-nar, izdaja za zlato in srebro nji-ma podobne kovine, prodaja po-narejene drage kamne za prave, kdor nakupuje knežji denar v de-želi ter ga iznaša iz nje, in kdor goljufa pri meri in vagi. Kdor se spolno pregreši zoper naravo. Kdor pošilja žensko. Kdor po kri-vem prisega ali priča, kdor uga-nja čarodjstva, ki so postavi pre-povedana. Kdor krade in pleni, kdor vlomi v cerkev ali razgraja, se bojuje in preliva kri na blago-slovljenem pokopališču. Kdor od-pelje bodisi s silo ali na skrivnem komu ženo, otroka, nedoraso me-čakinjo ali varovanca. Kdor koga nalašč poškodeje in preži nanj z orožjem. Kdor skriva morilec ce-šnega lopova ali sovražnika de-želnega kneza in jim daje potuho.

Ti zločini so bili takrat pač naj-navadnejši, zato jih je Ferdinand I. omenil imenoma, priporočil pa je ob enem naj se kaznujejo tudi druge v njegovem privilegiju ne-imenovane pregrehe.

Sodišče je bila skupina vseh no-tranjih in zunanjih mestnih sve-tovalcev. Obravnavalo se je pri zaprtih durih, razen če je bil kdo obtožen radi žaljenja časti, oprav-ljanja ali obrekovanja. Kajti lju-bljanski predniki v 16. in 17. sto-letju so bili gleda časti jako občutljivi in pred sodiščem marsikaj-teri tolovaj ali morilec izhajal be-že, kakor obrekovalec ali razža-ljivec.

Čim je mestni sodnik zaprl 'ma-lefično osebo', je moral sklicati mestni svet (vse notranje in zuna-je svetovalec), da jim razloži za-kevo ter zahteval nasveta, kaj naj počne, zlasti če je zločinec tajil in ga je bilo treba strogo izpraševa-ti. Strogo izpraševanje je bila za zločince jako neprijetna stvar. V

poznejših letih so jo zvali torturo. Strogo, izpraševati pa je smel po-Maksimilijanovem privilegiju so-dnik le takrat, ako se je za to iz-rekla večina mestnega sveta. Le-mu ali tolovaju, ki so ga zasačili pri dejanju samjan, so smeli soditi tudi brez zasliševanja. Toda stro-go izpraševanje se je pričelo šele tedaj, kadar malefična oseba ni hotela svojega zločina priznati. Zasliševanju je moralo prisostvo-vati sedem ali devet mestnih oče-tov. Seveda pa ni smelo manjkati mestnega pisarja, ki je moral za-pisovati zločinčeve izpovedbe, ki jih je po končani obravnavi preči-tal. Sodbo izreči pa je imel pravi-ko le ves mestni svet, zlasti ako navzočih sedem ali devet mestnih očetov ni bilo edinih v svojem prepričanju. Ako pa so se strinja-li, so lahko tudi sami izrekli sod-bo v imenu vsega mestnega sveta. Smrtno obsodbo je pred izvršitvijo moral potrditi deželni knez.

*Pri strogem izpraševanju je bil rabelj ena najpotrebnejših oseb. Bil je v Ljubljani stalno nameš-čen. Daleč naokoli ni bilo druge-ga. Proti primerni plači je poma-gal tudi pri drugih sodiščih. Leta 1794. je doznalo generalno povelj-stvo v Gospiču, da ljubljanski ma-gistrat razpolaga z rabeljem, zato je zaprosil zanj s ponudbo, da mu plača po 15 goldinarjev za vsake-ga treh zločincev, ki jih bo justifi-ciral, za pot pa vrhu tega še po 3 goldinarjev dnevno... Rabelj je v Ljubljani bival v soteski med Gradom in Golovcem. Ker je nje-gov zasluček postajal vedno skrom-njši, se je ukvarjal tudi s ko-njedstvom. A proti koncu minu-lega stoletja so ga pregnali od tod, ko so kopali Gruberjev kanal. Od-tlej je bival na Rebrji, torej v ti-stem kraju pod gradom, kjer so takrat stanovali najubožnejši lju-di. Potisnili so ga gori najbrž predsodki tedanjega časa, ker je rabelj veljal za nečistega človeka, kogar se je vse ogibalo.

V mestnem arhivu je ohranjen natančen tarif. Koliko je smel tir-jati cesar. sodnik za vsako opravi-lo in vsak dan in koliko rabelj, a-ko je potoval z njim po deželi.

Cesarski sodnik je na deželi prejel od gosposke, ki je imela za-prte malefične osebe, dnevnih di-jet po dva goldinarja 40 krajcar-jev. Kjer pa ni bilo gostilne, je imela omdotna gosposka dati hrano njemu in njegovima dyema hlapecema ter krmo za par konj. Sodniški pisar je smel zase in za svojega konja zahtevati po 1 gol-dinar 20 kr. dnevno, rabelj pa za-se in za svojega pomočnika po 1 gld. 6 kr. in 2 vinarja, s čemer se je moral vzdrževati. Na poti je ra-belj tudi dobil potne stroške po 30 krajcarjev od milje. Kadar je dospel v določeni kraj, je ali zahteval pristojbino v gotovem, ali pa mu je morala ondota gospos-ka dati sledoče na razpolago: Ta-koj ob prihodu rablju in hlapecu po dva bokala vina in za dva kraj-carja kruha. Za kosilo tri jedi, kruha in tri bokale vina, za večer-

jo enako. Za zajutr in južino po-bene jedi, marveč samo po tri po-lice vina in kos kruha za štiri krajcarje. Na dan svojega krva-vega opravka pa zjutraj namesto vina pol merice žganja in kruha.

Imenitna je bila rabljeva taksa za justifikacije. Kakor stoji zapi-sano, je prejel: za predstavljanje, oklepanje in postavljanje lestve toliko časa, dokler ne spusti greš-nika doli, dasi tudi ga je bilo tre-ba večkrat nategniti, in ako je bi-le treba dati grešnika v torturo, zjutraj in dopoldne, mu je šlo od vsakega "strogega vprašanja" po 1 gld. Ako po potrebi odreže zlo-činecu lase 30 kr. Za to, da postavi čarovnika gori in ga vzame zopet doli ter mu navesi uteži 1 gld. Za to, da ga žge s svečami ali smolo 40 kr. Za bičanje 1 gld. Za hrano zločinecu dnevno 18 kr. (iz česar je razvidno, da je rabelj prevzel zlo-čince v svoje "varstvo", čim je dospel v kraj.) Ako odreže uho 30 kr. Za vsak odsekan prst 20 kr. Za vrv 1 gld. Za uporabo meča 1 gld. Ako nabije glavo ali roko na ve-sala 1 gld. Ako napravi grmado 3 gld. 33 kr. Za vsako osebo, ki jo beže živo ali mrtvo 1 gld. Ako pobije žival, ki se je nato sežgala, 2 goldinarja. Ako razkosa grešni-ka na štiri dele, od vsakega prebi-tega dela (ti kosi so se namreč pribijali na štiri različnih krajih v mestu ali vasi) 1 gld., za ščipa-nje s kleščami 30 kr. Za vlačenje grešnika 1 gld. Ako obsojenca ži-vega pokoplje 1 gld. Če ga utopi, zadavi, ali tre s kolesom, enako po 1 goldinar. Ako pa je pokopal ali sežgal kakega samomorilca, se je pobotal z njegovimi sorodniki za plačo, vendar pa ni smel zahte-vati več, kakor 32 gld. in pa kar je našel pri samomorilecu.

Dasi je veljala ta taksa, kakor se da iz vsega sklepati, za zločin-ce, ki jih je obsodila kaka gospo-ska zmagaj mesta, vendar meni Vr-hovec, da tudi za one v mestu, ker sicer bi magistrat ne imel povoda hranjevati jo v svoji registratu-ri. Iz nje govori vsa surovost mi-nulih stoletij. Zločince so, kakor iz samih postavk v taksi razvidno, kaznovali z drakončno strogot-sjo. Maksimilijan I. je ukazal lju-bljancem tretji morilec s kole-som, izdajalec raztrgati na štiri kose, tolovaju odsekati glavo z mečem. Bigamija se je kaznovala z utopitvijo. Mater, ki je svojega otroka umorila ali ga izpostavila, so pokonali živo in zabili kolo sko-zi njo. Kdor je po krivem priseg-el, so mu odrezali jezik in tri pr-ste. Enako so kaznovali izdajalec svoje gosposke ter morilce svojih staršev. Silno strogo so postopali s tatovi. Postavljali so jih na kla-do, jih bičali in tirali iz mesta in dežele. Kdor pa je en pot ukradel več kakor 25 funtov, ali večkrat po 10 funtov, je bil občen.

Posebno hude so bile kazni v le-tu 1635., ko so se uprli kmetje. E-neza upornikov so z mečem obla-vili, ga raztrgali na štiri kose in jih nabili na štiri različnih kra-jih ljubljanskega mesta. Na tem barbarizmu se ni nihče spotikal, bilo je pač sredi 30 letne vojne. Isto leto so si omislili ljubljanci ni tudi voz, v katerem so vozili zločince na morišče, ki je stalo za-daj za Sv. Krištofom, neke na Savskem polju, in je bilo odprav-ljeno l. 1791. V vozu je spremljal obsojenca izpovednik in rabelj.

Ječa za najhujše zločince pa je bila Tranča. Bila je dosti močna in zastražena, vendar pa je marsi-kdo ubežal iz nje. N. pr. l. 1635. je bilo na Tranči zaprtih 18 upornih kmetov, a kakor dovolj naivno navajajo sodni protokoli, sta "dva izmed njih ušla iz strahu, ker je dal gospod grof Thurn in Tybeim druge kmete odpeljati v Neapoli...."

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in s-brtnike, pri katerih kupu-jete ali naročate in ste n-jih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste vstopili vsem.

Uprava "Glas Naroda".

Kretanje parnikov - Shipping News

17. junija: Berengaria, Cherbourg; Rocham-bau, Havre.
18. junija: Pittsburgh, Cherbourg, Antwerp.
20. junija: Olympic, Cherbourg; France, Hav-re; Orea, Cherbourg; America, Cher-bourg; Bremen; Volendam, Rotterdam; Dulio, Genoa.
24. junija: Mauretania, Cherbourg.
25. junija: Belgeland, Cherbourg; Antwerp; Deutschland, Boulogne, Hamburg; Bremen, Bremen.
27. junija: Paris, Havre; Homerica, Cherbourg; New Amsterdam, Rotterdam; Pres. Roosevelt, Cherbourg; Bremen; Min-nekanda, Boulogne; Andania, Cher-bourg, Hamburg; Conte Verde, Genoa.
30. junija: Pres. Wilson, Trst; s tem parni-kom po spremiljal potnike uradnik tvrdke Frank Sakser State Bank.
1. julija: Aquitania, Cherbourg; La Savole, Havre; Pres. Harding, Bremen.
2. julija: Zealand, Cherbourg; Ohio, Ham-burg.
3. julija: Majestic, Cherbourg.
4. julija: Leviathan, Cherbourg.
6. julija: De Grasse, Havre.

7. julija: Columbus, Cherbourg, Bremen; Lap-beau, Cherbourg.
8. julija: Berengaria, Cherbourg; George Washington, Bremen.
9. julija: Cleveland, Hamburg.
11. julija: Olympic, Cherbourg; France, Hav-re; Rotterdam, Rotterdam; Orbita, Hamburg.
14. julija: Reliance, Hamburg.
16. julija: Rochambeau, Havre; Mauretania, Cherbourg; Republic, Bremen; Sierra Ventana, Hamburg.
18. julija: Paris, Havre; Homerica, Cherbourg.
21. julija: Martha Washington, Trst; Stutt-gart, Cherbourg, Bremen.
22. julija: America, Bremen.
23. julija: Belgeland, Cherbourg; Albert Bal-lin, Hamburg.
25. julija: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Orduna, Hamburg.
28. julija: Resolute, Hamburg; Bremen, Bre-men.
29. julija: Aquitania, Cherbourg; La Savole, Havre; Pres. Roosevelt, Bremen.
30. julija: Zealand, Cherbourg; Ohio, Ham-burg.

VELIK IZLET

NA TISOČLETNICO IN TRETJI VSESOKOLSKI ZLET V ZAGREBU

Z VELIKIM IN HITRIM PARNIKOM

AQUITANIA

KI ODPLUJE 29. JULIJA

IZ NEW YORKA

Zapomnite si, da je Aquitania uradni sokolski parnik, in izletni-ki bodo na poti kakortudi v Zagreb deležni uradnega sprejema. Zni-žane cene kabin tretjega razreda iz New Yorka in nazaj. Zagreb se pripravlja na sijajen sprejem izletnikov s tega parnika.

Za udobnost potnikov bo skrbel gospod Ivan Kampotič, mnogoletni uradni konduktor črte.

Za nadaljnja pojasnila se obrnite na naše mestne za-stopnike.

CUNARD LINE

25 Broadway New York

Vožnja tja in nazaj po znižanih cenah.

\$198.—
Iz NEW YORKA do LJUBLJANE in NAZAJ
(Vojni davek posebej)

Nudi se vam izborna prilika, da obiščete staro domovino, in se vrnete po znižani izletniški ceni v tretjem razredu. Naši potniki se odpravljajo iz Ham-burga s posebnimi vlaki na svoj cilj v spremstvu zanesljivih spremljevalcev.

Tukaj nastanjeni tujci, ki se vrnejo tekom leta, niso po-dvrženi kvotnim postavam. Oni, ki imajo dovoljenje za povra-tek ne gredo na Ellis Island, ampak se izkrajajo na pomolu zračno s kabinjskimi potniki.

Parnik RELIANCE odpluje dne 16. junija ob 1. uri zjutraj.

Za povratna dovoljenja in dru-ga informacije se obrnite na lokalnega agenta ali na

United American Lines
(Harriman Line) Joint Service with
Hamburg American Line
35-39 Broadway, New York.

Visoka starost.

V slavenskem selu Privlaka je umrla vdova Pavla Borovac v vi-soki starosti 104. let.

Še nekaj iztisov -

Slovensko-Amerikan-skega Koledarja za leto 1925

imamo v zalogi. Vsebuje izvrstno čtivo, krasne sli-ke in razne druge zanimi-vosti.

Stane 40 centov.

Kdor ga hoče imeti, naj ga takoj naroči pri:

Slovenic Publishing Co.
82 Cortlandt Street
New York

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je na tančeno poučen o potnih listih, pri lji in drugih stvareh.

Pojasniva, ki vam jih samore-m dati valed naše dolgoletne izkušnje. Vam bodo gotovo v korist; tudi pri-poročamo vedno le prvotne par-nike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naseljske postave, ki je stopila v veljavo s 1. julijem 1924, zamorejo tudi nedržavljeni dobiti dovoljenje za potovanje v domovino eno leto in ako potrebno tudi delj; tozadevna dovoljenja izdaja gene-ralni naseljski komisar v Wash-ington, D. C. Prošnjo za tako do-voljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpravljanjem, ter se pošlje prošnjo v stari kraj gla-som nanovejšje odredbe.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Kdor želi dobiti sorodnike al svoja iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugosla-vije bo pripuščeni v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 napre vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljanji na samore-je dobiti sem čene in otroka do 18. le-ta brez, da bi bili šteti v kvoto. T-rojene osebe so tudi ne štejejo v kvoto. Starši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov p-imajo prednost v kvoti. Pišite u-pojasnila.

Prodajamo vome liste na vaš pre-se; tudi preko Trsta zamorejo Ju-goslovani sedaj potovati.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York

Prav vsakdo -

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh -

MALI OGLASI
v "Glas Naroda"

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH